

Sv. Vojtech, biskup a mučeník



23. apríla 2023 ✚ Svätec týždňa

Životopisné údaje

Krajiny českú, poľskú a uhorskú, ktoré si navzájom po niekoľko storočí jedna druhej dávali kráľov a mnoho si pomáhali, ba i škodili, spojil zväzkom sv. viery ako prvý sv. Vojtech – preto si ho tieto krajiny rovnako ctia a

pripomínajú.

Sv. Vojtech (Adalrák) sa narodil sa v Čechách roku 956, jeho otcom bol Slavník, knieža libický, matka Strezislava. Starodávny spisovateľ o nich napísal: *«Dobrý bol otec; lepšia bola matka a najlepší bol syn, ktorý sa im narodil.»*

Otec chcel syna venovať vojenskému stavu, preto mu aj dal meno Vojtech, útecha vojska. A Vojtech sa aj stal vojakom, lenže Kristovým – kňazom a horlivým apoštolom Pána. Keď raz malý Vojtech veľmi ťažko ochorel, vyslovili jeho zbožní rodičia sľub, že ak vyzdravie, zasvätia ho Pánovej službe; a Boh im zachoval dieťa nažive.

Najskôr malého Vojtecha vychovávala sama matka, potom ho vo viacerých náukách vyučoval výborný kňaz Radla, ktorý bol neskôr jeho pomocníkom v apoštolskej práci. Bol vyslaný na štúdiá do Magdeburgu, slávnej biskupskej školy, kde si ho arcibiskup Adalbert natoľko zamiloval, že mu pri birmovke dal svoje meno Adalbert; preto Nemci volajú nášho svätého Adalbert, jeho krajanovia Česi, ako aj my Slováci píšeme o ňom podľa jeho krstného mena Vojtech. Po dokončení štúdia v Magdeburgu sa vrátil domov, kde ho Dětmar, prvý biskup pražský, vysvätil za kňaza.

Cnosť a svätosť Vojtecha bola známa celému ľudu, a preto, keď biskup Dětmar zomrel, jednohlasne, hoci proti svojej vôli, bol zvolený bol za biskupa pražského. Keď mu prišli priatelia blahoželať, riekol im vážne: *«Infulu na hlavu a berlu v ruke nosiť pravdaže nie je ťažké; avšak strašné je pomyslenie na prísny počet pred Bohom.»* Potom šiel za nemeckým cisárom do Verony v Taliansku, kde bol potvrdený za biskupa a arcibiskupom mohučským aj vysvätený.

Mladý biskup (mal vtedy ledva 30 rokov) oplýval najkrajšími vlastnosťami ducha aj srdca: šľachetnosť, bohatstvo i krásu mu poskytoval rod aj príroda; učenosť a obratnosť vydobyl si svojou usilovnosťou, dobrotu a lásku vliala mu do srdca Božia milosť. Snažil sa byť pravým následníkom apoštolským, biskupom podľa predpisov sv. Pavla. Z biskupských dôchodkov si ponechal pre seba len štvrtinu, všetko ostatné venoval chrámom a chudobným. Horlivo kázal, modlieval sa a zajatých od pohanov vykupoval. Hneď na druhý rok svojho biskupského úradu (984) konal cesty po rozsiahlom pražskom biskupstve, ku ktorému vtedy patrili aj Morava, Sliezsko a naše horné Uhorsko. Čo v týchto krajinách sv. apoštoli Cyril a Metod zasiali, to Vojtech vzkriesil a upevnil.



Sv. Vojtech krstí Gejzovho syna, budúceho kráľa Uhorska, sv. Štefana

zdroj: wikimedia commons

Na cestách ho sprevádzal jeho niekdajší vychovávateľ Radla, a s ním navštívil v Ostrihome aj uhorského vojvodu Gejzu, ktorý už bol kresťanom. Gejza úctivo prijal sv. Vojtecha, ktorý s Radlovou pomocou obrátil na kresťanskú vieru mnoho magnátov a obyvateľov uhorských, ba pokrstil aj Gejzovho syna, Štefana, ktorý sa neskôr stal prvým uhorským kráľom a po smrti bol vyhlásený za svätého.

Z Ostrihomu šiel Vojtech do Krakova, kde poľskému národu hlásal učenie Krista Pána, a odtiaľ sa vrátil do svojho sídelného mesta, do Zlatej Prahy. Tu mu však strpčovali život a úrad všelijaké nehanebnosti. Panstvo sa nechcelo zriecť mnohoženstva, kňazi manželstva, ľud nechcel, ako náleží, svätiť nedele a sviatky; mnohé zastaralé bludy, mnohé obľúbené zvyky naďalej panovali medzi ľuďmi, a pohania sužovali kresťanov. Nad tým krvácalo srdce verného biskupa, a začalo ho znepokojovať aj svedomie; zdalo sa mu, že preto sa nedarí Božie dielo, že on je biskupom; iný že by mohol na jeho mieste viac vykonať. Dospel k rozhodnutiu, že pôjde do Ríma a, ak dovoľí pápež, vzdá sa biskupského úradu.

Roku 989 vybral sa so svojím najmladším bratom Radimom, s vychovávateľom Radlom a s ďalšími priateľmi do Večného mesta, kde si od pápeža skutočne vyprosil dovolenie opustiť biskupstvo. Jeho sprievodcovia sa vrátili do Čiech, Vojtech i s bratom Radimom vstúpil do kláštora sv. Bonifáca na Aventínskej hore v Ríme. Kto ho videl na biskupskom stolci, videl vzor biskupa; kto ho pozoroval ako rehoľníka, videl v ňom vzor rehoľníka. Nebolo v kláštore tak nízkej práce a služby, ktorú by ochotne nebol vykonával syn českého šľachtica, slávny biskup pražský: zametal kláštor, umýval kuchynské náradie, nosieval drevo i vodu. Nikto z ostatných rehoľníkov netušil, že ponížený brat Adalbert bol biskupom, bol synom rodu kniežacieho – vedel o tom iba opát, ktorý obdivoval Vojtechovu pokoru.

– Staré je príslovie: máš ma, nepoznáš ma, nemáš ma, poznáš ma. Aj Česi až potom poznali, kým im bol Vojtech, keď ho stratili. Šľachetnejší v národe po ňom zatúžili a vypravili posolstvo do Ríma k pápežovi s prosbou, aby im sv. Vojtecha poslal naspäť. Pápež uznal žiadosť za oprávnenú, a pretože sa o tom hovorilo na synode, povedal k zhromaždeným otcom: *«Dáme im späť, čo si spravodlivo žiadajú, hoci stanúc sa synmi nezdarnými, neboli viac hodní dobrého otca. Ale dáme im ho pod podmienkou: Ak budú verne poslúchať, nech si ho majú; nebudú však chcieť odvrátiť sa od svojich navyknutých nerestí, – nech tento miláčik náš odíde od nich.»*



Sv. Vojtech

zdroj: wikimedia commons

Po piatich rokoch sa vrátil teda Vojtech do Čiech, kde bol s nevýslovnou radosťou privítaný a všetci mu sľubovali, že ho vo všetkom budú poslúchať. Vojtech sa s novou horlivosťou dal do apoštolskej práce; ale Česi veľmi skoro zabudli na svoje sľuby, a žili opäť ako predtým – viac pohansky ako kresťansky. Okrem toho ho neprestávali trápiť Vršovci, nepriatelia Slavníkovského rodu.

Vojtech klesal na duchu a opätovne sa uchýlil do kláštora v Ríme. Avšak cisár Otto III. neprestával prosiť pápeža, aby rozkázal Vojtechovi, vrátiť sa späť do vlasti. Pápež Ján XV. vyhovel cisárovej žiadosti a prikázal Vojtechovi, aby sa vrátil do svojej domoviny, dovolil mu však, že, ak ho nebudú Česi poslúchať, môže odísť hlásať evanjelium pohanom. Medzitým toho istého roku, keď sa sv. Vojtech po druhý raz do Čiech vracal, pozabíjali Vršovci na Libici z pomsty celú jeho rodinu (piatich bratov aj so ženami a deťmi) a poštvali proti nemu tiež vojvodu a ľud.

Sv. Vojtech, dozvediac sa o tom, keď prišiel na hranice, vyslal do Čiech poslov s otázkou: Či ho ešte chcú mať za biskupa? Odpoveď dostal, akú aj očakával: že ho nechcú, lebo žeby neprišiel pre ich spásu, ale aby sa im pomstil za zavraždených bratov. Vtedy sv. Vojtech povedal: *«Ježišu dobrý, odo dneška som celý tvoj.»*

A odišiel do Poľska. V tom čase bojoval poľský knieža Boleslav Chrabrý s litovskými Prusmi, v tom čase ešte pohanmi. K týmto si teda zaumienil sv. Vojtech, v sprievode Radima a kňaza Benedikta, ísť hlásať Kristovo evanjelium. Avšak litovskí Prusi nechceli ani počuť sv. Vojtecha, lež vyhánali a prenasledovali ho, ba aj

smrťou sa mu vyhrážali. Sv. Vojtech odhodlal sa teda, že pôjde k Polabským Slovanom, Luticom zvestovať Pána Krista. Avšak prv, než odišiel z Pruska, zomrel mučeníckou smrťou. Keď totižto aj so svojimi pomocníkmi odpočíval na Romovom poli, ktoré pohania mali za posvätné, prepadli ich Prusi, zviazali, a sv. Vojtecha, modliaceho sa, prebodli kopijou. To sa stalo 23. apríla 997.



Poprava sv. Vojtecha

zdroj: wikimedia commons

Mučeníkovo sväté telo vykúpil poľský knieža za veľké peniaze a nechal ho so všetkou slávou pochovať v Hnezdne. Radimovi aj Benediktovi sa podarilo ujsť z pruského zajatia, a Radim sa potom stal prvým arcibiskupom v Hnezdne. Vychovávateľ sv. Vojtecha, Radla, rehoľným menom Anastáz, sa stal najprv biskupom v Kaloči a potom arcibiskupom v Ostrihome.

Poučenie

V poľskom kráľovstve bol muž zo starého, šľachtického rodu, ktorý vo veľkej vážnosti a vo vysokom veku sa len nedávno (okolo roku 1840) odobral z tohto. Tento muž rozprával zo svojho života takýto príbeh:

«Už som ďaleko dospel v rokoch, keď som mal raz divný sen. Zdalo sa mi, akoby som bol povznesený do nejakej vysokej, ku podivu krásnej, ale mne celkom neznámej krajiny. Tam som uzrel veľké množstvo nebeských postáv, ktoré všetky veľmi rýchlo písali. Pristúpiac bližšie k jednému z týchto neobyčajných mužov, pýtam sa ho, čo sa to tu tak pozorne zapisuje? My sme Boží anjeli, odpovedal muž, a zapisujeme na týchto listoch do knihy života dobré skutky ľudí, žijúcich na zemi. Ja, chcúc sa dozvedieť, ako to asi vyzerá s mojimi zásluhami o večnosť, šepnem anjelovi, či by nebolo možné pozrieť sa na môj list? Prečo nie, odpovie on, a vyhládajúc z pomedzi ostatných ten môj, podá mi ho. Ale ako som ustrnul, či skôr aký strach ma pojal, keď som na celom liste len 2 – 3 riadky uzrel. Ako je to možné? zvolal som preľaknutý; ja by som teda nemal skoro žiadne zásluhy pre večný život? Ved' som toľko pracoval, menovite pre vlast', áno aj mnohé obety som priniesol! Priateľu, odvetil mi anjel, na tieto listy, z ktorých sa skladá kniha života, sa píše iba to, čo ľudia pre Boha a z lásky k nemu činia. V tom som sa prebudil.»

– A prebudil som sa nielen zo sna, lež aj zo svojej dovtedajšej ľahostajnosti ohľadom večného života. Kiežby sme sa aj my prebudili a starali o «*tie veci, ktoré sú zhora, kde je Kristus, sediac na pravici Božej*»,
– ako činil sv. Vojtech. Čo prospeje človeku celý svet, ak na duši svojej trpí škodu?

– Zem nie je naša pravá vlasť. Zem je pre nás miesto skúšania; vlasť naša je nebo. Nebo je naše dedičstvo, naše zasľúbenie. Máme síce aj pozemskú vlasť, kde sme sa narodili, kde prebývajú naši priatelia a bratia, kde sa cítime doma a ktorú preto srdečne milujeme; ale pravá, večná vlasť naša je nebo. Volajme teda často so

sv. Augustínom: *«Ó vlast' drahá! Z ďaleka teba vítame; ty si tá zem zasľúbená, ktorú pripravil Otec od počiatku sveta svojim vyvoleným, kde nás úplná, večná, neskonaná blaženosť očakáva.*

»

Modlitba

Ó Bože, ktorý si sv. Vojtecha obdaril toľkou láskou k Cirkvi a vlasti, popraj nám, aby sme vlasti našej pozemskej tak slúžili, žeby sme za to s ním vo vlasti nebeskej Teba velebiť mohli. Amen

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/svaty-vojtech/>